

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри спорту і спортивних ігор

 М. В. Прозар

  20 р.
число місяць

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ СПОРТИВНО-
ПЕДАГОГІЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Тренер з видів спорту

спеціальності 017 Фізична культура і спорт

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання українська

2020-2021 навчальний рік

Розробники програми: М. В. Прозар, завідувач кафедри спорту і спортивних ігор, кандидат наук з фізичного виховання та спорту

Ухвалено на засіданні кафедри спорту і спортивних ігор

Протокол № 9 від 27 серпня 2020 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник
групи забезпечення освітньої програми

підпис

І. І. Стасюк

ВСТУП

Пріоритетними завданнями національної системи вищої освіти є: забезпечення умов для опанування системою знань та підготовка молоді до подальшої практичної професійної діяльності, випуск конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. Це передбачає виховання у студентів під час навчання у вищому навчальному закладі незалежних від викладача практичних навичок пошуку необхідної інформації, формування високої відповідальності студента за результати своєї навчальної, наукової та творчої діяльності. Фахівець з фізичного виховання і спорту має бути здатним засвоювати і реалізовувати досягнення світової цивілізації у своїй професійній діяльності, оволодіти сучасною методологією обґрунтування рішень і вибору стратегії діяльності з урахуванням загально людських цінностей, особистісних, суспільних, державних та виробничих інтересів, а також уміти пристосуватись до ринкових відносин на рівні участі в роботі організацій різних форм власності.

Виробнича практика – необхідний етап у підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту. Вона проходить в умовах максимально наближених до справжніх умов майбутньої професійної діяльності. Практика спрямована на закріплення знань теоретичного курсу з теорії спортивного тренування та на практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності. Вона сприяє інтеграції знань, отриманих студентом під час теоретичного навчання. Практична діяльність спонукає студентів шукати питання щодо змісту, методів і форм професійної діяльності в галузі фізичного виховання і спорту, а саме виконання обов'язків тренера з обраного виду спорту.

Практика студентів вищих навчальних закладів України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь за відповідним напрямом чи спеціальністю.

Метою виробничих практик, що передбачені навчальним планом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня спеціальності 017 Фізична культура і спорт, є закріплення теоретико-методичних знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін професійної підготовки, що були отримані в процесі навчання на факультеті фізичної культури, формування та розвиток професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах дитячо-юнацької спортивної школи в групах спеціалізованої базової підготовки, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації фізичного виховання різних вікових категорій, знаряддями праці їх майбутньої професійної діяльності.

Практика студентів факультету фізичної культури проводиться на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, листів Міністерства освіти і науки України від 05.12.2003 р. за №14/18.2-2097 «Про

фахову (переддипломну) практику студентів вищих педагогічних закладів за місцем майбутнього працевлаштування» та від 07.02.2009 р. за №1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Закону України «Про вищу освіту», державного стандарту вищої освіти зазначеної спеціальності, освітньо-професійної програми, навчальних планів та Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИК, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПОВИННІ БУТИ СФОРМОВАНІ У ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Цілі практики полягають у формуванні готовності до цілісного виконання комплексу функціональних обов'язків тренера у закладі вищої освіти, серед яких: організація навчально-тренувального процесу, проведення методичної, науково-дослідної та виховної роботи, практичне застосування поглиблених фундаментальних знань з фахових дисциплін, набутих під час навчання на освітньому рівні «магістр»; розвиток уміння самостійно розв'язувати навчально-виховні завдання, стимулювання потреби постійно підвищувати свою професійну компетентність, подальше програмування стратегії саморозвитку і самовдосконалення у вищій школі.

Завдання практики:

- закріплення фахових знань, їх творче застосування у практичній діяльності викладача-тренера закладу вищої освіти;
- формування навичок творчого, науково-педагогічного та методичного пошуку, оволодіння ефективними інноваційними педагогічними та інформаційними технологіями; формами і методами, навчально-тренувальної роботи зі студентами;
- оволодіння методами і формами педагогічної діагностики, педагогічного прогнозування та планування навчально-виховного процесу ЗВО;
- формування особистісних рис, соціально та професійно значущих якостей, світоглядної та громадянської позиції;
- створення умов для професійного росту здобувачів вищої освіти, оволодіння ними специфіки діяльності тренера з обраного виду спорту у ЗВО;
- розвиток умінь аналізувати та оцінювати свою діяльність, а також корегувати її на основі рефлексії, піклуватися про професійне самовдосконалення;
- поглиблення розуміння сутності основних принципових позицій нової освітньої політики, що проводиться в державі та умов їх практичної реалізації в школах спортивного спрямування та ЗВО.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання, кафедра легкої атлетики з методикою викладання; кафедра спорту і спортивних ігор.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Тренер з видів спорту» ОС «магістр», затвердженої 25 квітня 2019 року вченою радою університету (протокол № 4), проходження усіх видів виробничих практик здобувачами вищої освіти зумовлює набуття наступних компетентностей:

Загальні компетентності:

1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Процес адаптації студента-практиканта до нових умов під час проходження виробничої педагогічної практики дитячій юнацькій спортивній школі в групах спеціалізованої базової підготовки та виробничої практики в групах спортивно-педагогічного вдосконалення триває декілька днів і

спрямований на знайомство з базою практики, педагогічним колективом та навчально-тренувальною групою. Для правильної організації навчально-тренувального процесу здобувачі вищої освіти вивчають особливості роботи у закріпленій групі та стиль роботи професійних тренерів баз практики.

2. Здатність мотивувати людей до досягнення спільної мети.

Мотивація є найважливішим чинником у спорті, тому магістр фізичної культури і спорту повинен докладати максимальні зусилля, щоб мотивувати учнів/студентів до досягнення високих цілей, до розв'язування складних завдань та злагодженої співпраці в команді заради спільної мети.

3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Здобувачі вищої освіти, які проходять практику, розвивають свої професійні якості під час спілкування з представниками інших видів діяльності (організаторами спортивно-масових заходів, менеджерами, тренерами з інших видів спорту, керівництвом баз практик), зокрема переймають їх досвід з професійної етики, ділового спілкування та поведінки в тій чи іншій сфері діяльності.

4. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Під час проходження практики студенти націлені на засвоєння нових знань з фізичного виховання та спорту, спортивного тренування, оздоровчої фізичної культури, адаптивної фізичної культури. Уміють здійснювати пошук необхідної інформації для ефективного проведення навчально-тренувальних занять, розвивають почуття обов'язку та наполегливості.

5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Здобувачі вищої освіти освітнього ступеня «магістр» після завершення виробничих практик реально оцінюють свій стан практичної підготовки, взмозі знаходити недоліки під час навчально-тренувального процесу й усувати їх.

6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Упродовж практик студенти ініціюють проведення показових навчально-тренувальних занять, організовують змагання з виду спорту у прикріпленій групі, демонструють показові тренувальні заняття у закладах загальної середньої освіти.

7. Здатність розробляти та управляти проектами.

Здобувач вищої освіти на початку практик повинен розписати макро- і мезоцикли для прикріплених груп. Взмозі організувати профорієнтаційні заходи для наповнення груп початкової підготовки на наступний навчальний рік.

8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Студент-практикант вивчає пізнавальну діяльність людини, спрямовану на розкриття загальних, істотних зв'язків і відношень речей. Аналізуючи й синтезуючи вже утворені поняття, він шляхом суджень, міркувань, умовиводів пізнає нові для нього зв'язки й відношення об'єктів, розширює і поглиблює свої знання про них.

9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Студент-практикант готовий до самостійного впровадження у навчальний, тренувальний процес нових ідей, проявляє креативність під час проведення різноманітних заходів не лише спортивного характеру, але й заходів спрямованих на об'єднання колективу.

Фахові компетентності:

1. Здатність застосовувати знання, вміння та навички під час практичного вирішення професійних завдань у різних суб'єктах сфери фізичної культури і спорту.

Студенти-практиканти під час проходження виробничих практик використовують раніше набуті під час навчання на факультеті фізичної культури знання, опановані вміння та навички, здатні впроваджувати їх у процес навчання в ході проведення тренувальних, навчально-тренувальних занять в дитячих юнацьких спортивних школах в групах спеціалізованої базової підготовки та в групах спортивно-педагогічного вдосконалення в ЗВО.

2. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних груп населення у сфері фізичної культури і спорту.

Здобувачі вищої освіти повинні уміти організовувати спортивно-масові заходи для різних груп населення, популяризувати обраний вид спорту у різних сферах життєдіяльності.

3. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.

Ця компетентність полягає у вмінні студента-практиканти займатись самоосвітою та саморозвитком, відстоювати свої ідеї, вміти самостійно управляти навчально-тренувальним процесом не лише груп початкової підготовки, але й навчально-тренувальних груп, та груп спортивного вдосконалення. Безперервно працювати над розвитком своїх професійних якостей та практичних умінь.

4. Здатність визначати суперечності та прогалини у наявній системі знань з функціонування та розвитку сфери фізичної культури і спорту.

Націлені на виявлення чинників, які негативно впливають на досягнення мети під час навчально-тренувального процесу, заміна їх більш ефективними та інноваційними технологіями під час навчання.

5. Здатність до впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність.

Використовуючи останні дослідження у сфері фізичної культури та спорту, студенти-практиканти вміють проводити констатувальний, формувальний та лонгітюдальний експерименти, здійснювати тестування загальної фізичної підготовки, спеціальної фізичної підготовки, техніко-тактичної психологічної та інтегральної підготовленості.

ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
Виробнича практика в групах спортивно-педагогічного вдосконалення	3	28.09.20- 16.10.20 (5-7 тиждень)	Диференційований залік
Заочна форма навчання			
Виробнича практика в групах спортивно-педагогічного вдосконалення	3	28.09.20- 16.10.20 (5-7 тиждень)	Диференційований залік

БАЗИ ПРАКТИКИ

Виробнича практика в групах спортивно-педагогічного вдосконалення студентів факультету фізичної культури проводиться на таких базах практики: факультеті фізичної культури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (для денної форми навчання), вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації, що відповідають вимогам та забезпечують виконання робочих програм практик (для заочної форми навчання).

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (факультет фізичної культури) щорічно укладає угоди із базами практики про проходження практики студентами.

Базами практики можуть бути визначені вищезазначені навчальні заклади, що знаходяться у м. Кам'янець-Подільський та населених пунктах Хмельницької й інших областей України, незалежно від їх організаційно-правових форм власності, при умові їх належного кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Студенти факультету фізичної культури можуть самостійно обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання лише при умові погодження всіх питань з керівництвом факультету й університету та керівництвом бази практики.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідальність за організацію і проведення практик на факультеті фізичної культури покладається на керівництво університету, керівництво факультету фізичної культури, керівників практик від кафедр факультету фізичної культури та університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює перший проректор університету та керівник практики університету. Загальне керівництво практикою здійснює навчальний відділ університету. Безпосереднє організаційне та навчально-методичне керівництво практиками і виконання програм забезпечує кафедри факультету фізичної культури, кафедра педагогіки та управління навчальним закладом, кафедра психології освіти.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практик на факультеті фізичної культури є:

- організація роботи згідно змісту Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України;
- розробка робочих програм практик студентів, підготовка яких здійснюється за різними напрямками та спеціальностями (додатковими спеціалізаціями);
- визначення та моніторинг баз практики;
- розподіл студентів за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між університетом та базою практики згідно вимог;
- при потребі, складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики студентів;
- призначення керівників практики від кафедр факультету фізичної культури та кафедр університету;
- укладання угоди між університетом та базою практики;
- складання тематики індивідуальних завдань на практику;
- визначення, розробка та підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики є Наскрізна програма практики.

На початку практики студенти проходять інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. При зарахуванні студентів на штатні посади на час проходження практики на них розповсюджуються законодавство про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства. На студентів, не зарахованих на штатні посади, також розповсюджуються правила внутрішнього розпорядку підприємства.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України, який визначає засади і гарантії здійснення студентами права розпоряджатися своїми здібностями до праці. КЗпП регулює трудові відносини всіх працівників з метою зростання

якості роботи, продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва, зміцненню трудової дисципліни і визначає високий рівень умов праці та всебічну охорону трудових прав студента-практиканта.

Наказом ректора університету про проведення практики студентів визначається: місце та терміни проведення практики; склад студентських груп; склад керівників практики від кафедр факультету та кафедр університету, відповідальний керівник за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами; посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням (перший проректор, керівник практики університету, декан факультету).

Навчальний відділ університету, завідувач практики університету проводить таку роботу щодо організації і проведення практик на факультеті фізичної культури:

- укладає договори з підприємствами (організаціями, установами) за вибором студентів;
- затверджує вид і терміни проведення практики, кількість студентів-практикантів, обов'язки ВНЗ і бази практики щодо організації і проведення практики;
- готує проекти наказів і рішень з питань практики;
- уточнює з базами практики умови проведення практики;
- надає кафедрам факультету фізичної культури та університету інформацію щодо наявності місць практики згідно з укладеними договорами;
- здійснює контроль за проведенням практики, аналізує та узагальнює її результати;
- здійснює через бухгалтерію університету розрахунок з базами практики за рахунками згідно з укладеними договорами;
- забезпечує кафедри необхідною документацією з питань практики;
- здійснює контроль за розробкою робочих програм практики;
- аналізує звіти кафедр за результатами практики та готує підсумкову довідку про її проведення.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Очікувані результати виробничої практики: здобувачі вищої освіти після проходження практики мають знати:

- поглиблені та розширені методичні аспекти організації та проведення тренувального процесу у закладах вищої освіти;
- методику аналізу тренувальних занять, уміння самоаналізу та самопрограмування;
- психолого-педагогічні аспекти роботи зі спортсменами під час навчально-тренувального процесу;
- особливості ведення супровідної документації з усіх видів роботи тренера з обраного виду спорту у закладі вищої освіти;
- суть та зміст структури підготовки до змагань з урахуванням закономірностей періодизації спортивного тренування в групах СПВ;
- матеріально-технічне забезпечення тренувального процесу та змагань.

По завершенні терміну проходження практики здобувачі вищої освіти повинні **вміти**:

- упорядковувати нормативні документи, методичні та інформаційні матеріали для здійснення професійної діяльності тренера з обраного виду спорту;
- ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики тренувального процесу спортсменів у вищій школі;
- здійснювати навчально-виховний процес в обраному виді спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування, контролю та управління процесом підготовки спортсменів високого класу;
- оцінювати ризики та враховувати різні види відповідальності при виборі альтернатив вирішення практичних завдань професійної діяльності;
- розробляти та використовувати заходи з вирішення організаційних, методичних, кадрових проблем в обраному напрямі фізичної культури і спорту;
- застосовувати для пояснення практичних ситуацій та вирішення конкретних практичних завдань у сфері фізичної культури і спорту сучасний понятійний апарат, наукові концепції, теорії та технології.

Засоби діагностики результатів навчання: проведення фрагментів навчально-тренувальних занять в групах спортивно-педагогічного вдосконалення, оформлення звітної документації.

Послідовність видів робіт під час проходження виробничої практики в групах спортивно-педагогічного вдосконалення:

1-й тиждень

1. Взяти участь у настановній конференції закладу освіти.
2. Ознайомитися зі структурою, змістом та методами роботи тренера (керівника практики), за яким закріплений студент.
3. Ознайомитися з роботою групи спортивно-педагогічного вдосконалення та напрямами діяльності тренера.
4. Ознайомитися з контингентом групи СПВ.

5. Переглянути одне навчально-тренувальне заняття.
6. Ознайомитися з комплексом навчально-методичного забезпечення групи СПВ з певного виду спорту.
7. Взяти участь у проведенні навчально-тренувальних занять як асистент тренера.
8. Ознайомитися з методичною і науково-дослідною роботою тренера на кафедрі.
9. Ознайомитися з організацією і проведенням спортивних змагань.
10. Ознайомитися зі змістом роботи тренерів кафедри.
11. Приступити до самостійного проведення навчально-тренувальних занять зі студентами групи СПВ.
12. Розпочати проведення науково-дослідної роботи в групі СПВ.
13. Взяти участь у підготовці та проведенні спортивного заходу чи показових виступів.
14. Ознайомитися з порядком придбання, видачі та списання спортивного одягу, інвентарю та обладнання.

2-й тиждень

1. Ознайомитися з діяльністю тренера по підготовці і проведенню семінарів з підготовки громадських інструкторів, суддів з виду спорту.
2. Ознайомитися з методиками проведення педагогічного контролю тренувального процесу в групі СПВ.
3. Провести необхідні дослідження (тестування) в групі для визначення рівня підготовленості студентів, можливо, за темою своєї кваліфікаційної роботи.
4. Засвоїти обов'язки і права представника команди на змаганнях, тренера команди, суддівського персоналу відповідно до правил змагань з обраного виду спорту.
5. Ознайомитися з особливостями організації і проведення тренувального процесу зі студентами різних курсів.
6. Ознайомитися та засвоїти методику оформлення основної документації спортивних змагань з виду спорту, а саме: заявки, картки спортсмена, протоколу змагань, звіту про проведення змагань.
7. Засвоїти методику складання документації планування і обліку навчально-тренувального процесу в закладі вищої освіти.
8. Допомогати тренеру в прийомі контрольних нормативів в студентів навчально-тренувальної групи.
9. Вдосконалювати знання з методики навчання та тренування студентів на об'єкті практики.

3-й тиждень

1. Ознайомитися з документацією, технологією підготовки та проведенням навчально-тренувальних зборів.
2. Взяти участь в оформленні стендів, фотостендів, плакатів про події практики.
3. Ознайомитися з документацією щодо оформлення спортивних розрядів і звань.

4. Провести тестування (разом з лікарем) щодо визначення рівня функціональної підготовленості студентів групи.
5. Продовжити проведення науково-дослідної роботи у групі згідно з планом написання дипломної роботи.
6. Ознайомитися з нормативними показниками забезпечення харчуванням на зборах, добових у відрядженнях, вартості проїзду та порядком оформлення відповідної документації та звітів.
7. Ознайомитися з порядком оформлення угод на оренду спортивної бази для проведення навчально-тренувальних зборів чи спортивних змагань.
8. Ознайомитися з методикою складання регламентуючої документації щодо підготовки та проведення спортивних змагань з виду спорту.
9. Провести контрольне навчально-тренувальне заняття.
10. Зробити педагогічний аналіз контрольного заняття, проведеного іншим студентом-практикантом.
11. Закінчити оформлення звітної документації з практики.

Зміст програми практики

Розділ і зміст роботи	Документація для навчання і виконання
Навчальна робота	
Визначення змісту, мети, завдань тренувального процесу в групі спортивно-педагогічного вдосконалення.	Комплекс навчально-методичного забезпечення спортивно-педагогічного вдосконалення з виду спорту.
Складання планів тренувального процесу на мікро-, мезо- та макроцикл, конспектів тренувальних занять.	Програми з видів спорту. Плани тренувань спортсменів.
Проведення тренувальних занять.	Конспекти занять.
Визначення тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за станом, облік завантаження спортсменів у процесі занять, підведення підсумків тренувального процесу.	Плани тренувального процесу. Індивідуальні щоденники спортсменів. Журнал обліку роботи.
Облік виконаного тренувального обсягу та ефективності навчально-тренувального процесу.	Журнал обліку роботи. Аналіз контрольних нормативів. Протоколи участі у змаганнях.. Індивідуальні щоденники спортсменів.
Організаційна робота	
Ознайомлення з діяльністю кафедри – об'єкта практики.	Положення про кафедру. Статут організації.
Ознайомлення з організацією тренувального процесу, виховної роботи, структурою і змістом підготовки спортсменів.	Розклад тренувальних занять. Плани виховної роботи. Накази. Статистичні звіти.
Вивчення законодавчої і нормативної документації уряду та Державного захисту України з фізичної культури і спорту, що визначають напрями спортивної роботи.	Накази Президента. Постанови уряду. Накази і Постанови Держкомспорту України.
Знайомство з керівним складом кафедри, тренерським складом, спортсменами та рівнем їх спортивної підготовленості.	Штатний розклад. Список групи СПВ з виду спорту.
Консультації з керівником практики та іншими тренерами.	Ведення звітної документації, зокрема індивідуального плану та робочих записів.
Ознайомлення з розкладом проведення занять. Складання розкладу для закріпленої групи	Розклад занять.

спортсменів на період практики.	
Підготовка місць для проведення занять, спортивного інвентарю, приладів, обладнання	Тарифи орендної плати. Інструкції по забезпеченню безпеки праці.
Визначення і розробка організаційних форм проведення занять та взаємодії з тренерами.	Функціональні обов'язки тренера, практиканта, керівника від кафедри університету.
Участь у конференціях закладу освіти з практики (організаційна, підсумкова). Розробка індивідуального плану студента-практиканта з тренерської практики. Складання звітної документації за підсумками практики.	Програми тренерської практики. Звітна документація студента. Програма тренерської практики. Плани навчально-тренувального процесу. Індивідуальний план та вся документація практиканта. Документація за всіма розділами програми виробничої практики.
Складання регламентуючої документації для підготовки і проведення спортивних змагань, підготовки суддівських кадрів, присвоєння спортивних розрядів.	Календар спортивно-масових заходів. Положення про змагання. Положення про суддівські колегії. Єдина спортивна класифікація України.
Участь в організації і проведенні спортивних змагань. Участь у роботі суддівської колегії в якості представника команди. Подача заявок, пере заявок, подача протесту. Підготовка звіту про проведення змагань та участі у змаганнях.	Правила змагань з виду спорту. Регламент проведення змагань. Суддівська документація (заявка, пере заявка, протоколи змагань, звіт суддівської колегії та ін.)
Розділ і зміст роботи.	Документація для вивчення і виконання
Участь у проведенні спортивних змагань в якості члена суддівської колегії. Виконання функцій головного судді, керівника суддівської служби, судді, головного секретаря, секретаря.	Правила змагань з виду спорту. Регламент проведення змагання. Протокол жеребкування. Протоколи змагань. Звіт суддівської колегії.
Наукова робота	
Вивчення плану наукових досліджень кафедри загалом та тренера зокрема.	План наукової роботи кафедри.
Проведення експериментального дослідження для написання дипломної роботи або для виконання індивідуального завдання.	Результати дослідження.
Проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях за програмою практики.	
Узагальнення та аналіз даних тестування в процесі тренувальних занять, участі у змаганнях спортсменів різних навчальних груп.	Протоколи тестування, протоколи змагань.
Виховна робота	
Визначення мети, завдань, форм і методів виховної роботи відповідно до контингенту групи спортсменів.	Плани виховної роботи групи СПВ.
Проведення бесід, диспутів, обговорення спортивних статей і книг, зустрічей з видатними спортсменами, ветеранами спорту і праці, організація культурного дозвілля	Посібники з виховної роботи. Конспекти бесід, плани виступів, тексти доповідей.
Проведення виховних та мотивуючих бесід зі спортсменами групи СПВ.	Орієнтовна тематика, презентації, графік.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Перелік індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня для проходження виробничої практики в групах спортивно-педагогічного вдосконалення

1. Проведення теоретичного семінару на одну із запропонованих тем тренером (керівником від закладу освіти).
2. Проведення короткого експериментального дослідження та написання висновків до нього. Наприклад, про зміну показників фізичного стану спортсменів за рахунок введення в процес тренування того чи іншого методу.
3. Аналіз науково-методичних джерел з питань організації, змісту та управління навчально-тренувальним процесом і тренерською діяльністю.
4. Групове дослідження з виду спорту, з якого спеціалізуються студенти, на прикладі проходження практики в конкретній групі СПВ.
5. Формування індивідуальних і групових планів та моделей змагальної діяльності або окремих її елементів.
6. Здійснення аналізу посадових обов'язків тренера та керівного складу кафедри.
7. Здійснення аналізу організації та проведення окремого заходу фізкультурно-оздоровчого або спортивно-масового заходу.
8. Створення проекту на одну із актуальних проблем сфери фізичної культури і спорту.
9. Створення макету комплексу навчально-методичного забезпечення з дисципліни «СПВ (певний вид спорту)».
10. Розробка презентації з результатів проведених змагань, проведених в період практики або до її початку.
11. Складання та оновлення орієнтовної тематики виховних заходів, пов'язаних із розвитком світових технологій та їх впливу на спорт зокрема.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ВЕДЕ ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАЄ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ

Здобувачі вищої освіти повинні підготувати:

- щоденник про проходження практики;
- звіт про проходження практики;
- документацію про організацію та проведення змагань;
- 9 планів-конспектів навчально-тренувальних занять;
- 2 сценарії проведення спортивно-масових заходів;
- індивідуальний план роботи на період проходження практики;
- річний план тренувального процесу для групи, закріпленої за студентом-практикантом (макроцикл);
 - план тренувального процесу на період проходження практики (мезоцикл);
 - журнал обліку роботи навчально-тренувальної групи.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРАКТИЦІ

Студенти факультету фізичної культури при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики отримати від керівника практики факультету фізичної культури підписану ректором угоду, направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Для студентів, які навчаються на заочній формі навчання, передбачається проведення практик, як і студентами денної форми, незалежно від їх можливої фахової професійної діяльності.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І ВІД БАЗ ПРАКТИКИ

Безпосереднє організаційне та навчально-методичне керівництво практикою студентів факультету фізичної культури забезпечують **кафедри факультету**, які здійснюють наступні заходи:

- розробляють робочі програми практик і при необхідності доопрацьовують їх, але не рідше, ніж один раз на чотири роки;
 - визначають бази практик, узгоджують з ними кількість студентів, що приймаються на практику, готують відповідні матеріали, які подають до навчально-методичного відділу, керівнику практики університету для укладання договорів;
 - складають графіки розподілу студентів за базами практики, які до початку практики подаються до навчально-методичного відділу, керівнику практики університету;
 - призначають керівників практики та організують їх для перевірки готовності до прийому студентів та ознайомлення керівників баз з програмами практики;
 - розробляють тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;
 - організують проведення зборів студентів з питань практики за участю керівників практики;
 - здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;
 - повідомляють студентів про систему звітності з практики, яка затверджена кафедрою, наприклад: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, вигляду оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;
 - обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях кафедр і ради факультету;
 - подають до деканату, навчально-методичного відділу, керівнику практики університету звіти про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.
- Відповідальним за організацію і проведення практики на факультеті фізичної культури є **факультетський керівник** практики, який:
- здійснює керівництво організаційним та навчально-методичним забезпеченням практики на факультеті;
 - інформує студентів про місце, терміни проведення практики та форми звітування;
 - здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами факультету, виконанням робочої програми практики, своєчасним складанням заліків і звітної документації за підсумками практики;
 - заслуховує звіти кафедр про проведення практики на раді факультету.
 - контролює готовність баз практики та проводить, при необхідності, до прибуття студентів-практикантів підготовчі заходи;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, повідомлення, угоди, щоденники, програми, календарний план, індивідуальні завдання, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких встановлює вищий навчальний заклад;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з робочою програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- у складі комісії приймає заліки з практики;

- подає керівнику практики університету письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Викладач-керівник практики від кафедри факультету:

- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми наукових робіт (проектів);

- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;

- бере участь у розподілі студентів за місцями практики;

- відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики;

- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;

- надає методичну допомогу студентам під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до випускної роботи;

- бере участь у захисті звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів разом із керівниками практики від кафедр університету;

- забезпечує здачу студентом звітних матеріалів практики на кафедру спорту і спортивних ігор.

Обов'язки керівників практики, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах угоди на проведення практики.

Керівник практики від бази практики:

- прийняти студентів університету на практику згідно з календарним планом:

з/п	Галузь знань, спеціальність	Курс, група	Вид практики	Кількість студентів	Строки проведення	
					Початок	Закінчення

- призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою;

- створити необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;

- забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці;

- проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів та форм праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників;

- надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;

- забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів;

- після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в якій відобразити рівень підготовленого ним звіту;

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 % часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ

Під час проходження практики студент відповідного курсу складає звіт, який здається на перевірку керівнику практики за 1-2 дні до її закінчення. Звіт повинен бути виконаний на листах формату А4, мати титульний аркуш із зазначенням назви університету, кафедри чи бази практики, назви практики, групи, прізвища, ім'я, по батькові студента.

Основні результати практики студент викладає у звіті, який повинен мати детальний опис результатів роботи зі всіх видів робіт, які передбачає робоча програма практики. Звіт повинен відобразити повну характеристику роботи практиканта. За змістом і структурою звіт повинен відповідати програмі практики. Звіт виконується державною мовою комп'ютерним набором на стандартних аркушах паперу, шрифтом гарнітурою Times New Roman через 1,5 міжрядкових інтервали 14 шрифтом; межі оформлення тексту: зліва, зверху, знизу – не менше 20 мм, справа – не менше 10 мм; розподіл тексту на розділи, підрозділи та пункти повинен відповідати структурі програми практики, наповненість сторінки має становити 75% від її загального обсягу. Назви розділів для зручності читання потрібно виділяти напівжирним шрифтом. Складений здобувачем вищої освіти звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зчеплені. Звіт перевіряється і затверджується керівниками практик від бази чи університету з їх підписами, а також підписується самим студентом.

Вимоги до щоденника

Щоденник ведеться студентом протягом практики та є основним документом, який підтверджує та фіксує усі види робіт практиканта.

Керівник практики зобов'язаний систематично перевіряти правильність ведення щоденника.

На 1 сторінці щоденника вказується назва практики (наприклад, Виробнича практика в групах СПВ), ПІБ студента в родовому відмінку, факультет фізичної культури, кафедра (спорту і спортивних ігор, теорії і методик фізичного виховання, легкої атлетики з методикою викладання), освітній ступінь (магістр), спеціальність (017 Фізична культура і спорт), курс (2), група, рік навчання.

На 2 сторінці щоденника вказується ПІБ студента у називному відмінку, назва бази практики в графі ПРИБУВ/ВИБУВ (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка), терміни проходження практики, підписи керівника та печатки, що ставляться на базі практики.

На 3-4 сторінках щоденника формується план щоденної роботи практиканта та ставляться відмітки про виконання. Підтверджується це все підписами керівників практики від університету, за якими закріплений студент.

На 5-8 сторінках ведуться робочі записи здобувача вищої освіти, де він детально описує види роботи, що заплановані програмою практики, наприклад, це теоретична підготовка, поточна робота та ін.

На 9-10 сторінках керівник від бази практики пише відгук про роботу студента, ставить рекомендовану оцінку, підпис, дату. Це все затверджується печаткою університету.

На 11 сторінці щоденника керівник практики ставить підсумкову оцінку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Критерії оцінювання організаційно-теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти

Рівень навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною системою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «Так» чи «Ні».
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «Так» чи «Ні»; може самостійно в підручнику знайти відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань та навичок; робить спроби виконання дій репродуктивного характеру.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний його відтворити; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, може дати визначення поняттям категорій(з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною проте недостатньо осмисленою, самостійно осмислює більшу частину матеріалу.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент вірно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях.
	8	Знання студента досить повні вільно використовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить поняття, нормативні документи, виконує прості творчі завдання.

Високий (творчо- професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та вміє їх використовувати в практичній діяльності; вміє робити аргументовані висновки; оцінювати тенденції, факти та явища; володіє матеріалом з суміжних дисциплін.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх; спроможний самостійно вивчити матеріал; вміє оцінювати та характеризувати проблемні ситуації.
	12	Студент має системні, дієві знання, використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; вміє розв'язувати проблемні ситуації, самостійно здобувати і використовувати інформацію.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (RD) – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)	25		
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	незараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок студента на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації студентом поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики студенти факультету звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного й оціненого безпосередньо керівником від бази практики та студентом. Письмовий звіт, разом з іншими документами практики, перелік яких встановлюється факультетом фізичної культури та університетом, подається методисту практики факультету фізичної культури на кафедру спорту і спортивних ігор, який організовує їх перевірку керівниками практики від кафедр факультету фізичної культури та кафедр університету. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Оформлюється звіт за вимогами, що визначені у робочій програмі практики.

Для захисту студентом звіту про результати практики на факультеті фізичної культури розпорядженням декана створюються комісії, до складу якої входять керівник практики від факультету, керівники практики від кафедр університету.

Комісія проводить попередній захист результатів практики студентів факультету фізичної культури на базах практики протягом останніх 3-х днів її проходження, а в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка на факультеті фізичної культури проводиться захист протягом тижня після закінчення практики при умові проведення такого виду роботи на базі практики або під час проведення сесії на заочній формі навчання.

Результат захисту практики вносяться в заліково-екзаменаційну відомість та індивідуальний навчальний план студента за підписом голови комісії.

Студент факультету фізичної культури, що не виконав робочу програму практики без поважних причин або отримав незадовільну оцінку на підсумковому заліку, відраховується з університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважних причин, йому може надаватися можливість пройти практику з дозволу керівництва факультету у вільний від навчання час.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на засіданні вченої ради факультету фізичної культури не менше одного разу протягом навчального року.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Воловик Н. І., Березовський В. А. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 42 с.
2. Гаценко В. П. Тренерська практика в вищому навчальному закладі. Черкаси, 2010. 44 с.
3. Демінський О. Ц. Оптимізація навчально-тренувального процесу: Навч.-метод. посіб. Херсон: Айлант, 2002. 296 с.
4. Деркач А. А., Исаев А. А. Педагогическое мастерство тренера. Москва: «Физкультура и спорт», 1987. 375 с.
5. Прозар М. В., Козак Є. П. Теорія і методика викладання спортивних ігор (волейбол): навчальний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2015. 234 с.
6. Прозар М. В., Слюсарчук В. В., Зубаль М. В. та ін. Теорія і методика викладання спортивних ігор: навчально-методичний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2014. 198 с.
7. Стасюк В. А., Стасюк І. І., Прозар М. В. та ін. Теорія і методика викладання спортивних ігор (футбол): навчально-методичний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2017. 162 с.

Допоміжна

1. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров]: в 2 кн. Киев: Олимп. лит., 2015. Кн. 1. 2015. 680 с.
2. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров]: в 2 кн. Киев: Олимп. лит., 2015. Кн. 2. 2015. 752 с.
3. Приступа Є. Н., Жданова О. М., Линець М. М. Фізична рекреація: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. Львів: ЛДУФК, 2010. 447 с.